

Przegląd Prasy Zagranicznej

TREŚĆ:

1: SPRAWY POLSKIE:

- a/ Sytuacja polityczna w Polsce:..... str.1:
b/ Polska - Niemcy:..... " 2:
c/ Polska - Austrja:..... " 3:

2: ZAGADNIENIA OGÓLNE:

- a/ Polityka zagraniczna Anglii:..... " 3:
b/ Niemcy - Z.S.R.R.:..... " 4:
c/ Przemówienie ministra Strosemana:..... " 5:
d/ Mała Ententa i Włochy:..... " 5:

I: S P R A W Y P O L S K I E:

SYTUACJA POLITYCZNA W POLSCE:

FRANKFURT.ZTG: 28.III:Koresp.z Warszawy pisze, że ponieważ marsz.Piłsudski wyraźnie wymienił wicepremiera Bartla jako przyszłego marszałka Sejmu, wybór Daszyńskiego jest pierwszą od wypadków majowych, "dotkliwą klęską", która jest zadana marsz. Piłsudskiemu przez Sejm. Koresp.podkreśla, że do takiego "fatalnego wyniku" częściowo przyczyniło się usunięcie posłów z sali przy pomocy policji, co podziękując odstręczając na wielu posłów. Niemcy i mniejszości głosowały przeciwko Bartłowi. Kor.pisze dalej, że marsz.Piłsudski pozwolił sobie na "samowolę" także w Senacie, wyznaczając do otwarcia Senatu swego stronnika Thuliego, zamiast najstarszego z senatorów Limanowskiego. Ten fakt dał specjalistom powód do ostrych protestów.

VÖRWARDTS 29.III: oświadcza, że sytuacja jest w dalszym ciągu poważna, gdyż niebezpieczeństwo rozwiązania parlamentu przez Marszałka jeszcze nie zostało ostatecznie zażegnane. Przy pierwszym głosowaniu nad konkretnymi wnioskami w Sejmie, domagającymi się śledztwa w sprawie teroru wyborczego na terenach wschodnich, blok rządowy głosował jednolicie z prawicą, co mogłoby oznaczać sojusz grup rządowych ze stronnictwami prawicowymi. Dziennik wyraża jednak przekonanie, że tego rodzaju sojusz zbyt długo trwać nie będzie.

TÄGLICHE RUNDSCHAU 29.III: pisze, że wybór Daszyńskiego na marszałka Sejmu wytworzył krytyczne położenie w Polsce, gdyż mówi się w kręgach piłsudczyków o rozwiązaniu Sejmu. Zachowanie się "wszechwładnego Marszałka" przy otwarciu Sejmu dowodzi, że nie cofnie się on przed żadnymi środkami, aby swoją wolę przeprowadzić wobec opornego Sejmu. Jest on zdecydowany usunąć nawet cały parlament przy pomocy policji, jeżeli będzie mu się przeciwstawiał.

Nawiązując do podk. głonej w kręgu polityki pokojowej, dziennik zaznacza, iż de. et graniczny dowodzi, że osiągnięcie pokojowego współżycia z sąsiadami Polska sama sobie utrudnia.

KÖLNISCHE VOLKSZEITUNG 18.III: uważa, że zamiarem Piłsudskiego jest utrzymanie takich form życia wewnętrzno-politycznego, by były one formalnie bliskie normalnym zasadom demokratyczno-parlamentarnym. Radykalizację polityki polskiej uważa dziennik za wykluczoną wobec ciążenia Marszałka od przewrotu majowego ku konserwatyzmowi. Możliwość współpracy mniejszości niemieckiej w Polsce z rządem jest - zdaniem dziennika - uzasadniona, jednakże na przeszkodzie stoi taktyka rządu, n.p. polityka wojewody

Grażyńskiego: Po szeregu zdań względnie obiektywnych dziennik kończy jednakże zdaniem, do pewnego stopnia nawet sprzecznym z treścią korespondencji, twierdzącem, że jednak cały stan obecny doprowadzi po zejściu z areny życia politycznego Marszałka Piłsudskiego do nowego, tym razem cięższego, przewrotu w Polsce, co wywoła ogólne zaburzenie pokoju na Wschodzie:-

L'ACTION FRANCAISE 23.III: zamieszcza dłuższy artykuł, omawiający sytuację polityczną po wyborach w Polsce: Autor pisze: Marsz. Piłsudski powinien był po zamachu stanu w r. 1926 przystąpić do rządów już z gotowym programem; nie posiadał go, a przeto kierował się sugestjami przemysłowców i arystokratów, którzy są konserwatystami - lecz nie nacjonalistami: Nie można zaprzeczyć, że objęcie rządów przez Marsz. Piłsudskiego dało pomyślne rezultaty: Polska potrzebuje stałej formy rządów: Obecnie panująca tam dyktatura nie stnowi stałego reżimu, mającego stałe podstawy: Mussolini opiera się na monarchji dziedzicznej i ma za sobą cały naród zorganizowany i podlegający dyscyplinie;- podobna jest sytuacja Primo de Riverę, który ma za sobą króla, armję i związki patryjotyczne, należycie zorganizowane: Różni się to wielce od sytuacji Marsz. Piłsudskiego, który - mając wprawdzie za sobą armję - nie opiera się jednak ani na niezależnych i tradycyjnych instytucjach, ani też na organizacji, obejmującej prawie całe społeczeństwo - jak faszyzm: Rozum polityczny wymaga, aby Marsz. Piłsudski znalazł lub utworzył sobie te podstawy, których mu brakuje:

L'OEUVRE 29.III.: zaznacza, iż skandaliczny występienie komunistów ni usprawi dliwiało wkroczenia sił zbrojnych do sali sejmowej:-

SIEDZIZNA 29.III.: w art. wstępnym szeroko omawia wybór Marsz. Daszyńskiego i podkreśla, że wybór ten jest niewątpliwie poważną demonstracją polityczną: Większość sejmku chciała dowieść, że przedstawicielstwo narodu polskiego chce zachować całkowitą niezależność i nie będzie dodatkiem do władzy wykonawczej:-

POLSKA - NIEMCY:

THE DAILY TELEGRAPH 27.III.: Kor. dypl. pisze, że Calonder jest obecnie przedmiotem gwałtownych ataków prasy polskiej ze względu na zabronienie śpiewania dzieciom polskim "Roty": Omawiając stanowisko Calondera, który uważa, że śpiewanie tego rodzaju pieśni nie da się pogodzić z duchem konwencji genewskiej - autor pisze, że trudno jest określić, co jest, a co nie jest legalne w politycznym wyrazie patryjotyzmu, i usiłowania cenzury są w tym wypadku przykre: Podobny wypadek miał miejsce w Nadrenji; Wysoka Komisja w Koblencji zabroniła śpiewania "Wacht am Rhein": Autor pisze, że w dziesięć lat po wojnie powinno być na tyle tolerancji, by usunąć potrzebę tak drobnych ograniczeń:-

KREUZZEITUNG 29.III.: nazywa rozmowę Rauschera z min. Zaleskim demarche, które miało na celu zakomunikowanie rządowi polskiemu poglądów rządu niemieckiego na dekret o strzefie granicznej: Jak twierdzi dziennik berliński koła polityczne sądzą, iż po wzajemniejszej rozmowie nastąpią dalsze rokowania dyplomatyczne w tej sprawie kwestji:

BOERSEN ZTG. 29.III.: podkreśla, że poseł Rauscher w oficjalnej rozmowie przedłożył min. Zaleskiemu kilka sformułowanych na piśmie zapytań rządu niemieckiego, odnoszących się do sprawy, jak polskie rozporządzenie o strzefie granicznej oddziaływać będzie na dotychczasowe porozumienie polsko-niemieckie w kwestji osiedleńczej:

Odpowiedzi rządu polskiego ma założyć, czy rokowania o traktat handlowy zostaną podjęte na nowej podstawie, dającej widoki powodzenia: Obecnie rokowania dyplomatyczne potrwoją prawdopodobnie przez czas dłuższy, ponieważ rząd polski na zapytanie niemieckie odpowie prawdopodobnie na piśmie: Trzeba więc pewnego czasu, aby można było oconić wyniki nowego kroku niemieckiego.

LOKAL ANZEIGER 29.III: podkreśla również oficjalny charakter wczorajszego wystąpienia posła Rauschera i oświadcza, że o ile uda się na podstawie tego demarche dojść do porozumienia w obu doniosłych sprawach t:zn: w kwestji osiedlenia i w sprawie dekretu o strefie granicznej, wówczas nie nie będzie stało już na drodze ku podjęciu właściwych rokowań przez delegację niemiecką, przedewszystkiem jednak trzeba zaczekać na skutek tego nowego kroku niemieckiego:-

MÜNCHNER NEUSTE NACHRICHTEN 29.III: pisze, że zachowanie się Polski w sprawie dekretu granicznego zmusza Niemcy do powtórnego wstrzymania rokowań gospodarczych: Jak wiadomo w roku zeszłym oporne posuwanie się naprzód rokowań handlowych z Polską było przedmiotem polemiki przeciwko min.Schielemu i przeciwko rzekomu w górowanym żądaniom rolnictwa niemieckiego, co było wykorzystywane w stosunkach wewnętrznych Niemiec: Dziennik zaznacza, że teraz okazuje się, jak te zapatrywania były błędne, skoro obecnie nawet prasa opozycyjna przyznaje, że trudności czyni Polska, która nie umie dojść do porozumienia także z innymi państwami, jak Austria, Czechosłowacja:-

POLSKA - AUSTRJA:

WIENER BANK UND BÖRSEN ZTG: 26.III: pisze o zatargu celnym z Polską i zaznacza, że położenia Austrii nie jest bynajmniej łatwe: Chodzi właściwie o to, czy w razie rozbitcia się rokowań powinien być wymówiony przez Austrię układ największego uprzywilejowania: Jeżeliby to nastąpiło, wówczas będą stosowane cła autonomiczne, które zupełnie uniemożliwią wywóz do Polski, natomiast Polska będzie mogła przywozić nadal świnie, na które austriackie cła są niskie, oraz węgiel na który wogóle niema cła, i dopiero musiano by wprowadzać cła odwetowe specjalnie przeciwko Polsce: Autor zaznacza, że jest bardziej niż wątpliwe, czy życie gospodarze austriackie zdolne byłoby obecnie prowadzić podobną wojnę celną: Austriackie koła przemysłowe pocieszają się tem, że przecieź podniesienie ceł polskich dotknęło wszystkie państwa, mające z Polską stosunki, a jedynie bardziej dotyka państwa słabe pod względem gospodarczym: Z tych względów przemysłowcy są przeciwni zaostrzeniu konfliktu i stosowaniu zażądań odwetowych: Raczej lepszy stosunek może odnieść zastosowanie innych środków, jak n:p: wspólne wystąpienie z Czechosłowacją, która znalazła się w takim samym położeniu wobec Polski.

2. ZAGADNIENIA OGÓLNE:

POLITYKA ZAGRANICZNA W ANGLJI:

REICHSPPOST 27.III: Bugholm pisze o współzawodnictwie mocarstw nad Morzem Śródziemnym i zaznacza, że Ententa z czasów

Faint, illegible text at the top of the page, possibly a header or introductory paragraph.

Second section of faint, illegible text, appearing as several lines of a letter or document.

Third section of faint, illegible text, continuing the main body of the document.

Bottom section of faint, illegible text, likely a signature block or footer.

wojny uległa rozbiću także tutaj i obecnie wytworzyła się grupa państw, złożona z Anglii, Włoch, Hiszpanji i Grecji, która utrzymuje hegemonję na Morzu Śródziemnym i wobec czego Francja czuje się tutaj odosobniona. Współzawodnictwo francusko-angielskie na tem morzu datuje się od dawna i głównie chodzi o wpływy w Tunisie. Natomiast pomiędzy Angliami Włochami istnieje różnica interesów tylko w kwestji Malty. Poza to papiera ona ekspansję Włoch i plan angielski miały obejmować opanowanie przez Włochy drogi przez Morze Śródziemne, której punktami są Trypolis, Rodos, Dodekanesos; Autor przestrzega, że to stanowi tylko część polityki światowej Anglii: której interesy wszędzie natrafiają na opór Rosji, i należy p tem pamiętać, ażeby uchronić się od niespodzianek:-

NIEMCY - Z.S.R.R.

L'EUROPE NOUVELLE 24.III: w art:wst: omawiającym stosunki niemiecko-sowieckie pisze m.in: że pomiędzy temi państwami mogą wynikać scysje, jednakże nie pociągną one nigdy za sobą poważnych konsekwencyj. Obaj sprzymierzeńcy potrzebują się wzajemnie i doskonale zdają sobie z tego sprawę. Dlatego właśnie w momencie gdy się obawiano kryzysu w stosunkach pomiędzy obu państwami, hr: Bernstorff podkreślił w Genewie solidarność obu dyplomacji, co potwierdziła również oficjalna prasa berlińska. Zagadnienie rozbrojenia stanowi doskonały teren dla współpracy obu państw, bez narażenia ich interesów. Chodzi przedewszystkiem o wykazanie, że państwa zwycięskie nie chcą, lub też nie potrafią zredukować swoich zbrojeń: Z postępowaniem czasu delegata niemieckiego staje się coraz bardziej donośny i nakazujący: Państwa zachodnie powinnyby uświadomić sobie, że nadszedł moment dla porozumienia się, co do rozumnego i określonego programu, o ile nie chcą stanąć w przyszłości przed zagadnieniem o wiele groźniejszym:-

THE DAILY TELEGRAPH 27.III: Heden z delegatów niemieckich który brał udział w rokowaniach handlowych z Rosją, wyjaśnił kor: "Financial Times" dlaczego okazały się one bezowocne: Oświadczył on: że delegacja Sowiecka nie miała zamiaru dojść do handlowego porozumienia z Berlinem: Moskwa ogromnie potrzebuje pieniędzy i możliwości eksportu: Delegaci sowieccy zamiast prowadzić dyskusje w kwestji traktatu handlowego sformułowali żądania co do finansowej pomocy żądając kredytu ze strony rządu niemieckiego: Rząd odmówił; misja sowiecka zwróciła się wtedy do banków niemieckich, które oświadczyły, że nie dadzą oni ani fenianga dopóki przedwojenne długi nie zostaną zrewaloryzowane i Rosja nie uzna istnienia własności prywatnej: Warunki te zostały odrzucone: W chwili, gdy sprawy doszły do tego punktu, świadomość o aresztowaniu inżynierów niemieckich zerwała konferencję: W Berlinie uważano, iż uczyniono to umyślnie by uniemożliwić dalsze rokowania: Gdy Sowiety przekonały się, że pieniądze nie nadchodzą, uważały, że konferencja jest bezcelowa:

LA TRIBUNA 28.III: zamieszcza korespondencję z Moskwy o uwięzieniu inżynierów niemieckich: Koresp: uważa, że aresztowania te oraz wrażenie jakie one wywołały jak również zerwanie pertraktacyj gospodarczych sowiecko-niemieckich, wywarło na Sowietach głębokie wrażenie, budząc poczucie rzeczywistości i odpowiedzialności między narodowej: Wezwanie rzucone przez Niemcy do utworzenia bloku Europejskiego przeciw Sowietom, po raz pierwszy dowodzi, że w stosunkach niemiecko-sowieckich coś się zmieniło:

PRZEMÓWIENIE MINISTRA STRESEMANN:

DEUTSCHE TAGESZTG. 29.III: pisze, że przemówienie min:Stresemanna na bankiecie prasy zagranicznej było przepełnione nadzieją na powodzenie akcji rozbrojenia, choć po obradach genewskich prasa światowa prawie jednomyślnie wyraziła przekonanie, że rozbrojenie zostało definitywnie pogrzebane. Autor zaznacza, dalej, że Stresemann w sposób niezupełnie jasny bronił Niemcy przed sabotowaniem rozbrojenia w celu uzyskania dla siebie swobody zbrojenia się. Niemcy najmniejszego powodu do stawiania się w położeniu oskarżonego, gdyż Niemcy tutaj mają prawo żądania oraz oskarżania innych. Mowa więc Stresemanna wbrew oczekiwaniom nie zawiera stwierdzenia że niepowodzenie rozbrojenia stwarza zupełnie nową sytuację dla Niemiec, które upoważnia Niemcy do wyciągnięcia wcześniej czy później konsekwencji.

BERLINER TAGEBLATT 29.III: pisze z powodu przemówienia min:Stresemanna na bankiecie prasy, że jest ono ciekawe z dwóch względów, po pierwsze określił stanowisko Niemiec w polityce zagran. a po drugie jak powinni oceniać wyborcy przy oddawaniu swych głosów stanowisko Niemiec w świecie. Jego krytyka obrad rozbrojenia-wych znajdzie poklask wszystkich Niemców. Dziennik uważa za ważną wzmiankę że mroźne nie doszłoby do Locarno gdyby nie przyrzeczenia rozbrojenia w Traktacie Wersalskiego. Dziennik zażnacza, że inne ważne zagadnienia poruszył min:Stresemann, jak mowę Poincarégo która nie była przyjemna dla Niemców. W obu krajach wkrótce odbędą się wybory i należałoby sobie życzyć - pisze dziennik - aby wyborcy po obu stronach Renu szli do urn pod hasłem budowy porozumienia które wprowadzi natrafia na chwilowe trudności ale przecieć posuwa się naprzód.--

MAŁA ENTENTA I WŁOCHY:

CORRIERE DELLA SERA. 27.III: zamieszcza wywiad z Manciną, który powiedział między in. że gdy stronniący jego dojdą do władzy, to rozwiną dzieło odrodzenia moralnego. O stosunkach z Włochami powiedział: "Bardzo mnie zawsze bolała polityka liberałów względem Włoch. Musimy czuwać wspólnie z Włochami aby monarchja Habsburgów nie zmartwychwstała w żadnej formie. Wzajemne stosunki obu państw muszą być ściślejsze i bardzo płodne w rezultaty praktyczne. Gdy będziemy u władzy opszemy na pewnych podstawach politykę zagraniczną Rumunji i, zachowując przyjaźń z Francją, Anglją i państwami Ententy, uważamy, że nic nie będzie stało na przeszkodzie szczerzej przyjaźni naszej z Włochami:--

L'INDEPENDANCE BELGE 29.III: pisząc o rozmowie lorda Rothemera z Mussolinim, mówi, że Włochom nie można nie zarzucić co do postępowania ich nad Górną Adygą. Nie zachodzi przeto potrzeba rewizji traktatu w St.Germain. Co do traktatu w Triano, Rumunja, Czechosłowacja i Jugosławja mogą przedstawić argumenty identyczne z temi jakie przedstawił Mussolini. Trzy te kraje ponadto są najbardziej pokojowe w Europie. Węgry nie mogą się pogodzić z tem, że zostały zmniejszone, szczególnie ich wielcy posiadacze ziemscy. Słowa Mussoliniego jako rezultat będą miały to, że wzbudzą nieufność Mał:Ententy i zbliżą do siebie państwa jej a to w obliczu nowego niebezpieczeństwa:--

